

BLAŽENKA RIHTER
KARMEN TOIĆ DLAČIĆ

MOJA DOMENA

1

UDŽBENIK IZ INFORMATIKE
ZA PRVI RAZRED OSNOVNE ŠKOLE

5. izdanje

2024.

Nakladnik
ALFA d. d., Zagreb
Nova Ves 23a

Za nakladnika
Ivan Petric

Direktorica nakladništva
mr. sc. Daniela Novoselić

Urednica za Informatiku
Marija Draganjac, prof.

Recenzija
Daria Baranašić, prof.
doc. dr. sc. Martina Holenko Dlab

Lektura i korektura
Kristina Ferencina

Likovno i grafičko oblikovanje
Irena Lenard
Ivan Herceg

Ilustracija
Dario Kukić

Fotografija
arhiva Alfe
shutterstock.com

Digitalno izdanje
Alfa d. d.
Mozaik Education Ltd.

Tehnička priprema
Ivan Herceg

Tisak
Og grafika d. o. o.

Proizvedeno u Republici Hrvatskoj, EU

Udžbenik je uvršten u Katalog odobrenih udžbenika rješenjem Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske:
KLASA: **UP/I-602-09/20-03/00007**, URBROJ: **533-06-20-0002**, od **30. travnja 2020. godine**.

CIP zapis dostupan je u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001214318.

OPSEG PAPIRNATOG IZDANJA	MASA PAPIRNATOG IZDANJA	KNJIŽNI FORMAT
94 str.	218 g	265 mm (v) x 210 mm (š)

Digitalno izdanje dostupno je na internetskoj adresi **hr.mozaweb.com** ili putem aplikacije **mozaBook** za pametne uređaje s operativnim sustavima Android i iOS.

©Alfa

Ova knjiga, ni bilo koji njezin dio, ne smije se umnožavati ni na bilo koji način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Mozaik Education Ltd. zadržava intelektualno vlasništvo i sva autorska prava za komercijalne nazive *mozaBook*, *mozaWeb* i *mozaLearn*, digitalne proizvode, sadržaje i usluge proizvedene neovisno o nakladniku Alfa d. d.

1. UPOZNAJMO RAČUNALO

1. DIGITALNI UREĐAJI.....	6
2. UPORABA MIŠA I TIPKOVNICE.....	8
3. PROGRAMI I APLIKACIJE.....	10
4. POKRETANJE I ZATVARANJE PROGRAMA I APLIKACIJA.....	12
5. ZASLON OSJETLJIV NA DODIR.....	14
6. DIGITALNI OBRAZOVNI PROGRAMI.....	16
7. UKLJUČIVANJE I ISKLJUČIVANJE RAČUNALA.....	18
8. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	20

2. RAČUNALO I ZDRAVLJE

1. BRIGA ZA DIGITALNE UREĐAJE.....	24
2. ZDRAVE NAVIKE ZA RAČUNALOM.....	26
3. VJEŽBE RAZGIBAVANJA.....	28
4. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	30

3. MULTIMEDIJA

1. DIGITALNI SADRŽAJ.....	34
2. UREĐAJI ZA STVARANJE RAZNIH OBLIKA DIGITALNIH SADRŽAJA.....	36
3. PREGLEDAVANJE I PRESLUŠAVANJE RAZNIH OBLIKA DIGITALNIH SADRŽAJA.....	38
4. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	40

4. STVARANJE DIGITALNOG SADRŽAJA

1. ZVUK.....	44
2. VIDEO.....	46
3. DIGITALNI CRTEŽ.....	48
4. UREĐIVANJE DIGITALNOG CRTEŽA.....	51
*5. DODATAK – BOJENJE NA RAČUNALU.....	54
6. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	56

5. PROGRAMIRANJE

1. RJEŠAVANJE LOGIČKIH ZADATAKA.....	60
2. MOZGALICE S RIJEČIMA.....	64
3. MATEMATIČKE MOZGALICE.....	65
4. IGRAJ SE I UČI.....	69
5. PROGRAMIRANJE – ŠTO JE TO?.....	72
6. SCRATCHJR I SCRATCH DESKTOP.....	74
7. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	79

6. E-SVIJET

1. KOMUNIKACIJA UZ POMOĆ DIGITALNIH UREĐAJA.....	84
2. DOBRE I LOŠE PORUKE.....	86
3. PONAŠANJE U VIRTUALNOM SVIJETU.....	88
4. OSOBNİ PODATCI.....	90
5. PONOVI MO I UČIMO ZAJEDNO.....	92

AKTIVNOSTI

RAZMISLI

OPREZ!

AKO IMAŠ VREMENA

1. UPOZNAJMO RAČUNALO

A.1.1., C.1.1.,
D.1.1.

U OVOJ ĆEŠ CJELINI:

- PREPOZNATI I UPOTREBLJAVATI OSNOVNE DIJELOVE RAČUNALA I DIGITALNIH UREĐAJA
- PRIMJENJIVATI OSNOVNE POSTUPKE S DIGITALNIM UREĐAJIMA
- PRAVILNO UKLJUČITI I ISKLJUČITI RAČUNALO ILI MOBILNI UREĐAJ
- PREPOZNATI JEDNOSTAVNE PROGRAME I DIGITALNE OBRAZOVNE SADRŽAJE
- IZVODITI I OPISATI OSNOVNE AKTIVNOSTI U PROGRAMIMA I DIGITALNIM OBRAZOVNIM SADRŽAJIMA
- SAMOSTALNO ILI UZ POMOĆ UČITELJA/UČITELJICE PRIMJENJIVATI PREDLOŽENE DIGITALNE OBRAZOVNE SADRŽAJE U UČENJU
- SURAĐIVATI I POMAGATI OSTALIM UČENICIMA U PRIMJENI DIGITALNIH OBRAZOVNIH SADRŽAJA
- PREPOZNATI I OPISATI OSNOVNE PROGRAME I UREĐAJE ZA KOMUNIKACIJU.

MEĐUPREDMETNE TEME:

- UZ POMOĆ UČITELJA/UČITELJICE KORISTI SE ODABRANIM UREĐAJIMA I PROGRAMIMA
- PREPOZNATI UTJECAJ TEHNOLOGIJE NA ZDRAVLJE I OKOLIŠ
- PRILAGOĐAVATI SE NOVOM OKRUŽENJU I OPISIVATI SVOJE OBAVEZE I ULOGE
- PREPOZNATI I UVAŽAVATI POTREBE I OSJEĆAJE DRUGIH
- PRIDONOSITI SKUPINI
- OBLIKOVATI I IZRAŽAVATI SVOJE MISLI I OSJEĆAJE.

RAČUNALO PROGRAMI
DIGITALNI UREĐAJI
MIŠ TIPKOVNICA ZASLON NA DODIR
PROGRAMI APLIKACIJE

JA SAM
LANA.

JA SAM
LUKA.

NOVI PRIJATELJI

1.

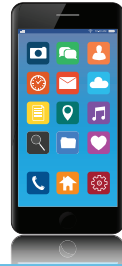
UPOZNAJMO RAČUNALO

DIGITALNI UREĐAJI

TABLET

PAMETNI TELEFON

PRIJENOSNO RAČUNALO

STOLNO RAČUNALO

DIGITALNI UREĐAJI

GLAVNI DIJELOVI RAČUNALA

POMOĆU DIGITALNIH UREĐAJA MOŽEMO:

- UČITI
- SLUŠATI GLAZBU
- VJEŽBATI
- KOMUNICIRATI S DRUGIMA.

ČEMU NAM JOŠ
SLUŽE DIGITALNI
UREĐAJI?

MONITOR

SREDIŠNJA
JEDINICA

TIPKOVNICA

MIŠ

MIKROFON

KOJI SE JOŠ
UREĐAJI MOGU
PRIKLJUČITI NA
RAČUNALO?

PISAČ

ZVUČNIK

UPORABA MIŠA I TIPKOVNICE

MIŠ

OVO JE POKAZIVAČ MIŠA NA RAČUNALU.
KADA POMIČEŠ MIŠ, MIČE SE I
POKAZIVAČ NA ZASLONU MONITORA.

GLEDAJ POKAZIVAČ MIŠA NA
MONITORU I POMIČI MIŠ. ŠTO VIDIŠ?

PRAVILNO
DRŽANJE MIŠA

TIPKOVNICA

X

X

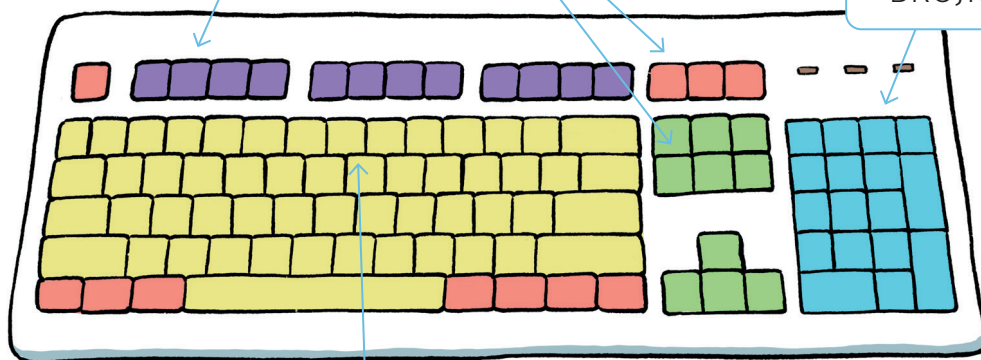
✓

PRAVILNO
KORIŠTENJE
TIPKOVNICE

TIPKE KOJE NAM
POMAŽU U RADU

BROJKE

SLOVA I ZNAKOVI

PROGRAMI I APLIKACIJE

LUKA, ŠTO SE RADI NA
RAČUNALU ILI TABLETU?

CRTA, PIŠE,
IGRA!

NA RAČUNALU SVE RADIŠ POMOĆU PROGRAMA I APLIKACIJA.

UČIŠ

PIŠEŠ

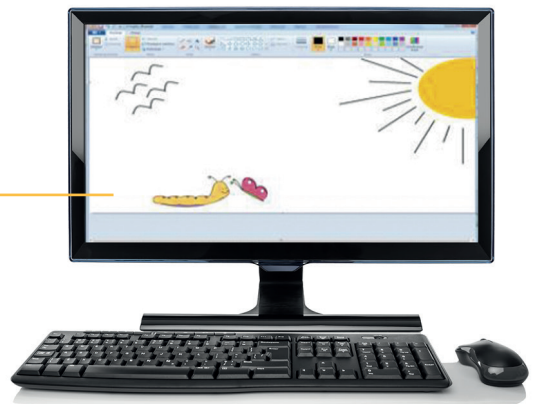
SLUŠAŠ GLAZBU

IGRAŠ IGRE

CRTAŠ

ŠTO VOLIŠ RADITI NA
RAČUNALU?

1.

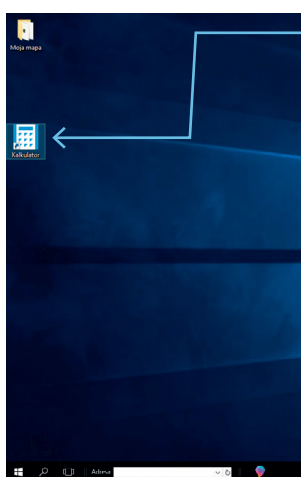

POKRETANJE I ZATVARANJE PROGRAMA I APLIKACIJA

HAJDEMO NEŠTO POKRENUTI.

KAKO POKRENUTI PROGRAM ZA RAČUNANJE

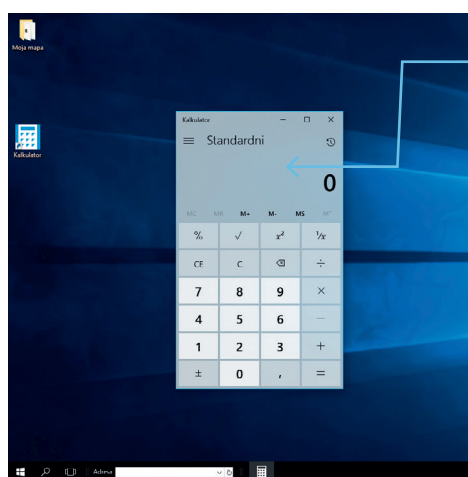
IKONA PROGRAMA

1.

2.

KLIK, KLIK
(DVOKLIK)

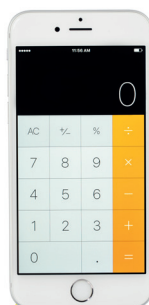
PROGRAM ZA RAČUNANJE

3.

NA TABLETU I MOBITELU
APLIKACIJE POKREĆEŠ
PRSTIMA.

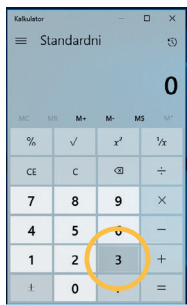
PROGRAM ZA RAČUNANJE
IMAŠ I NA MOBITELU I TABLETU.

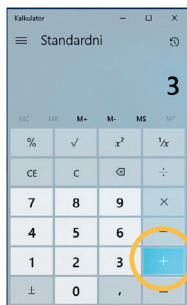
POKUŠAJ IZRAČUNATI
KOLIKO JE $3 + 2$.

REZULTAT _____

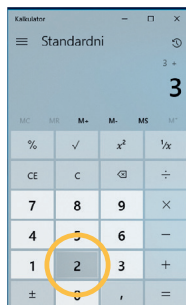
KAKO RAČUNATI KALKULATOROM

KLIK

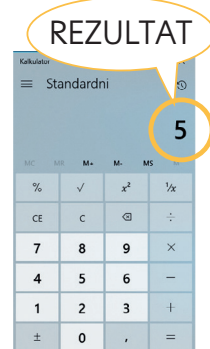
KLIK

KLIK

KLIK

REZULTAT

LANA, KAKO
DA ZATVORIM
PROGRAM?

POGLEDAJ!

ZATVARANJE PROGRAMA ZA RAČUNANJE

1.

2.

KLIK

PROZOR
PROGRAMA

POKRENI I ZATVORI JEDAN
PROGRAM NA RAČUNALU.

PROGRAM POKREĆEMO KLIKOM
NA IKONU, A ZAUSTAVLJAMO
ZATVARANJEM PROZORA.

KLIK,
KLIK

1.

ZASLON OSJETLJIV NA DODIR

ZASLON OSJETLJIV NA DODIR (TOUCHSCREEN) IMAJU:

TABLETI

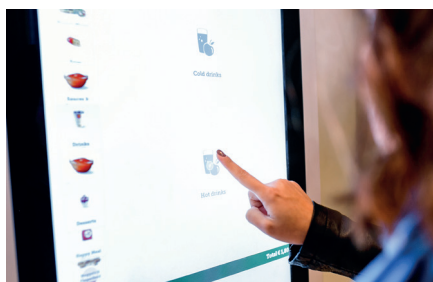
MONITORI

PAMETNI STOLOVI

PAMETNI TELEFONI

ZASLONI ZA NARUDŽBU JELA

PAMETNE PLOČE

UMJESTO MIŠA KORISTIMO SE PRSTIMA.
ZASLON REAGIRA NA PRITISAK ILI DODIR!

OLOVKA ZA PISANJE
PO ZASLONU OSJETLJIVOM NA DODIR.

LANA, MOJ JE
ZASLON PRLJAV.

UZMI KRPICU I
OČISTI GA.

**REDOVITO ČISTI SVOJE ZASLONE
OSJETLJIVE NA DODIR:**

- ISKLJUČI UREĐAJ
- NE KORISTI TEKUĆINU
- KORISTI KRPICU
- UKLJUČI UREĐAJ.

DIGITALNI OBRAZOVNI PROGRAMI

LANA, MOGU LI
NA RAČUNALU
VJEŽBATI
MATEMATIKU ILI
HRVATSKI?

NARAVNO! POKRENI
OBRAZOVNI PROGRAM I
BIT ĆE TI ZANIMLJIVO.

UČI I IGRAJ!

POSTOJE RAZNI DIGITALNI OBRAZOVNI PROGRAMI POMOĆU KOJIH
MOŽEŠ SVAŠTA NAUČITI, VJEŽBATI, ISTRAŽITI...

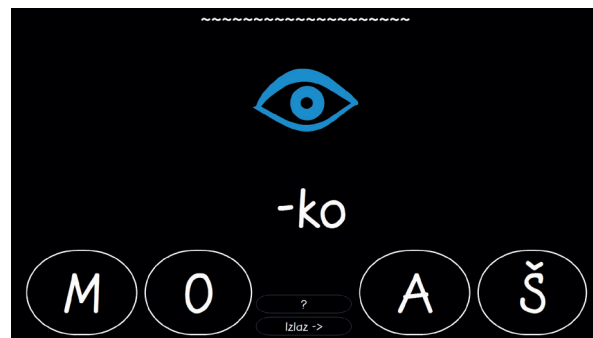
DVOKLIKOM NA IKONU

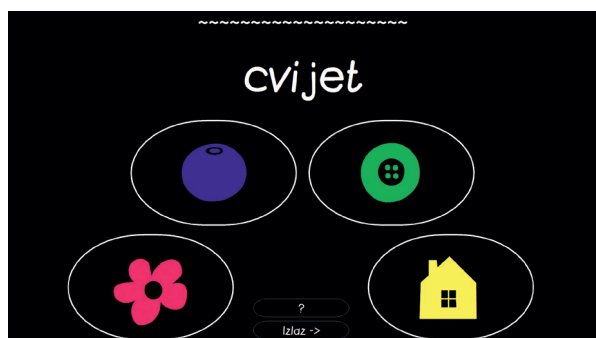
POKRENI PROGRAM SEBRAN:

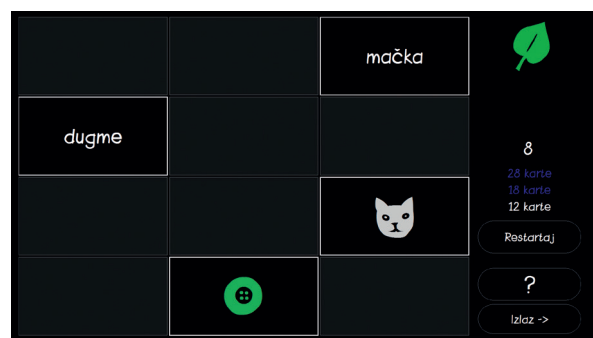
VJEŽBAJ BROJENJE

POGODI PRVO SLOVO

SPOJI RIJEČ I SLIKU

PRONAĐI PAROVE

ZBROJI I POGODI!

~~~~~ Oduzimanje (-) ~~~~~

11 - 11

10   0

5   1

Teško
Lagano
?
Izlaz ->

OBOJI BROJ KOJI DOBIJEŠ KAO REZULTAT ZBRAJANJA I ODUZIMANJA. UPOTRIJEBI KALKULATOR.

~~~~~ Zbrajanje (+) ~~~~~

3 + 4

7 2

10 1

Teško
Lagano
?
Izlaz ->

POVUCI CRTU PREMA RJEŠENJU.

$$14 - 3 =$$

$$8 + 3 =$$

0	
1	6
2	7
3	8
4	9
5	10

11	12	13	14	15
16	17	18	19	20

OBOŽAVAM DIGITALNE PROGRAME ZA UČENJE!

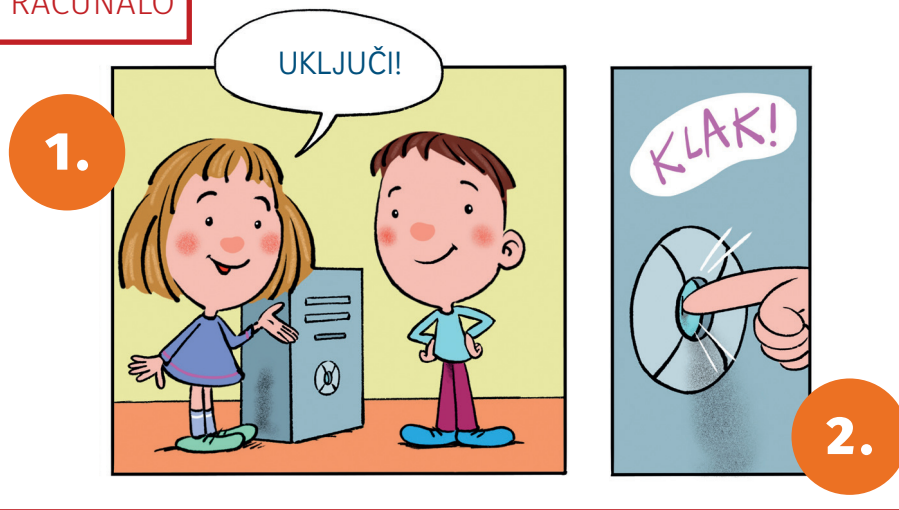

ZAMOLI UČITELJA/UČITELJICU DA TI OTVORI SEBRAN ILI NEKU DRUGU OBRAZOVNU IGROU. KOD KUĆE ZAMOLI MAMU, TATU, STARIJEG BRATA ILI SESTRU DA TI INSTALIRAJU PROGRAM SEBRAN. TADA MOŽEŠ VJEŽBATI I KOD KUĆE!

UKLJUČIVANJE I ISKLJUČIVANJE RAČUNALA

KAKO UKLJUČITI RAČUNALO

MOBITEL, TABLET, PRIJENOSNO RAČUNALO UKLJUČUJEMO NA ISTI NAČIN.

POTRAŽI TIPKU

PRIČEKAJ.
POJAVIT ĆE SE POČETNA SLIKA
– **RADNA POVRŠINA.**

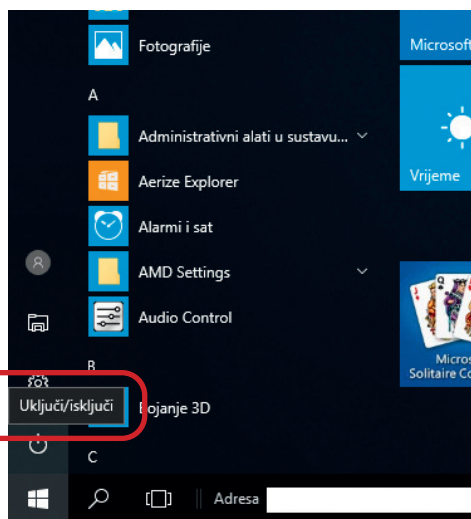

KAKO ISKLJUČITI RAČUNALO

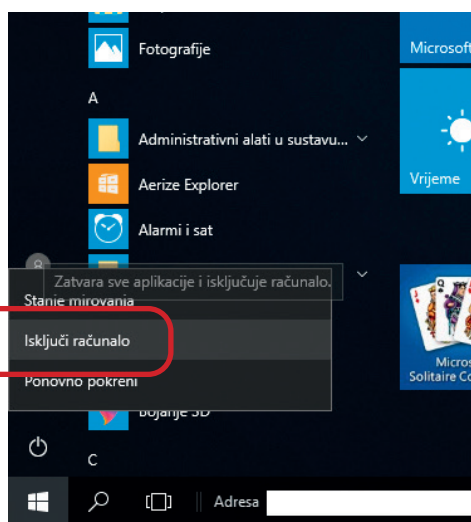
1.

2.

3.

U DIGITALNOM
UDŽBENIKU
POGLEDAJ KAKO
ISKLJUČITI TABLET.

**PRIJE NEGO ISKLJUČIŠ RAČUNALO,
ZATVORI SVE PROGRAME I APLIKACIJE.**

1. UPOZNAJMO RAČUNALO

DIGITALNI UREĐAJI:

TABLET

STOLNO RAČUNALO

PAMETNI TELEFONI

PAMETNI SAT

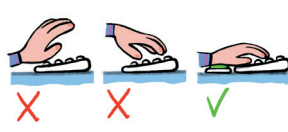

PRIJENOSNO RAČUNALO

GLAVI DIJELOVI RAČUNALA: MONITOR, SREDIŠNJA JEDINICA, TIPKOVNICA I MIŠ.

PRAVILNO DRŽANJE MIŠA I TIPKOVNICE:

POMOĆU PROGRAMA I APLIKACIJA NA RAČUNALU ILI TABLETU UČIŠ, PIŠEŠ, SLUŠAŠ GLAZBU, IGRAŠ IGRE, CRTAŠ.

ZASLON OSJETLJIV NA DODIR IMAJU UREĐAJI:

TABLETI

PAMETNI STOLOVI

PAMETNE PLOČE

PAMETNI TELEFONI

MONITORI

ZASLONI ZA NARUDŽBU JELA

POMOĆU RAZNIH DIGITALNIH OBRAZOVNIH PROGRAMA MOŽEŠ SVAŠTA NAUČITI, VJEŽBATI, ISTRAŽITI...

TIPKA ZA UKLJUČIVANJE DIGITALNIH UREĐAJA

